

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка

Факультет педагогіки, психології та мистецтв
Кафедра мистецької освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач кафедри

« _____ » _____ 20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК ПП-7 Сольний спів

Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський) рівень

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)
(шифр і назва спеціальності)

Освітня програма **СЕРЕДНЯ ОСВІТА (МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО)**

Форма навчання **денна**

2022 – 2023 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Сольний спів» розроблена на основі освітньо-професійної програми Середня освіта (Музичне мистецтво), навчального плану підготовки здобувачів за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

Розробник: Шевченко І.Л., доцент кафедри мистецької освіти, кандидат педагогічних наук

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри

Протокол від «02» серпня 2022 року № 1

Завідувач кафедри _____

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Робоча програма навчальної дисципліни «Сольний спів» для студентів спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво) за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти. – ЦДПУ імені В. Винниченка, 2022. – 48 с.

О́ Шевченко І.Л., 2022 рік
О́ ЦДПУ імені В. Винниченка,
2022 рік

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 8,5	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Нормативна	
Індивідуальне навчально-дослідне завдання планом не передбачено	Спеціальність: 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)	Рік підготовки	
		I-IV	I-II
Семестр			
I-VIII		I-IV	
Загальна кількість годин – 255 /120		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 1 самостійної роботи студента – 1	Освітня програма: Середня освіта (Музичне мистецтво)	планом не передбачено	
		Практичні, семінарські	
		планом не передбачено	
		Лабораторні	
	Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський) рівень	планом не передбачено	
		Самостійна робота	
		133 год.	108 год.
		Індивідуальні заняття:	
		122 год.	12 год.
		Вид контролю:	
		Екзамен/ залік	Екзамен/ залік

1.2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета:

- засвоєння студентами знань з теоретичних основ вокального мистецтва;
- оволодіння арсеналом практичних умінь та навичок, необхідних для здійснення вокально-хорової роботи в умовах освітніх закладів;
- виховання висококваліфікованого фахівця, здатного вирішувати важливі завдання духовного виховання підростаючого покоління засобами сольного співу.

Завдання:

- виховання у студентів любові до сольного співу, вокального мистецтва;
- оволодіння комплексом умінь та навичок, необхідних для проведення занять з сольного співу;

- свідоме використання вокальної техніки як засобу втілення художнього змісту твору;
- розвиток усіх необхідних музичних здібностей (мелодичного, гармонічного, внутрішнього, вокального слуху, ладо-ритмічного чуття, пам'яті, музичного й творчого мислення);
- формування навичок самостійної роботи над твором (точно у ладовому відношенні інтонування сольної партії сольфеджіо та з текстом);
- втілення виконавської інтерпретації твору засобами вокальної техніки, слова, міміки; усний та письмовий аналіз вокального твору;
- ознайомлення з організаційними та методичними основами роботи в класі сольного співу (організація занять; вироблення вокальної техніки, музично-теоретичне навчання студентів; виконавська діяльність);
- вивчення та активне й усвідомлене втілення з обґрунтованою інтерпретацією кращих зразків української та зарубіжної вокальної літератури, народно-пісенної творчості, пісень, написаних для дітей.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у студента мають бути сформовані такі *компетентності*:

загальні	фахові
Здатність приймати обґрунтовані рішення. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. Здатність працювати в команді. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.	Здатність інтегрувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі. Здатність адаптувати творчу (індивідуальну та колективну) діяльність до вимог і умов споживача. Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності. Усвідомлювати важливість виконання своєї частини роботи в команді; визначати пріоритети професійної діяльності. Здатність презентувати музичні твори та мистецтвознавчі дослідження у вітчизняному та міжнародному контекстах Здатність викладати фахові дисципліни у закладах загальної середньої освіти.

1.3. Очікувані програмні результати навчання:

Самостійно планувати й організовувати власну професійну діяльність і діяльність здобувачів освіти і підлеглих.

Застосовувати у професійній діяльності сучасні дидактичні та методичні засади викладання навчальних дисциплін і обирати доцільні технології та методики в освітньому процесі.

Володіти навичками стимулювання пізнавального інтересу, мотивації до навчання, професійного самовизначення та саморозвитку здобувачів освіти.

Діагностувати, прогнозувати, забезпечувати ефективність та корегування освітнього процесу для досягнення програмних результатів навчання і допомоги здобувачам освіти в реалізації індивідуальних освітніх траєкторій.

Емпатійно взаємодіяти, відповідати за прийняття рішень в межах своєї компетенції, дотримуватися стандартів професійної етики.

Вміти кваліфіковано проводити методичну, творчу роботу і забезпечувати процес художньо-естетичного виховання і розвиток художньо-творчих здібностей дітей.

Вміти опанувати різні за жанрами музичні твори.

Забезпечувати музично-естетичне виховання та розвиток художнього смаку підростаючого покоління.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вступ. Одним з важливих завдань сьогодення в умовах розбудови України є її входження у європейський і світовий простір. Як свідомий суспільний вибір, європейська інтеграція є вагомим стимулом для успішної трансформації усіх сфер життя нашої держави і, зокрема, галузі освіти. В зв'язку з цим перед вітчизняною педагогікою постали питання, вирішення яких сприятиме впровадженню в практику вищої школи європейських норм і стандартів у підготовці педагогічних кадрів.

Новий підхід до організації навчального процесу вимагає конкретизації мети, перегляду завдань змісту, методів навчання, створення науково обґрунтованої системи підготовки кваліфікованого учителя, здатного до творчої професійної самореалізації.

Вузівська підготовка вчителя музики вимагає комплексного підходу до формування складних за своєю структурою професійних якостей. Протягом навчання майбутній учитель музики повинен добре оволодіти уміннями й навичками гри на музичному інструменті, сольфеджування, сольного співу, аранжування тощо, отримати міцні знання з музично-теоретичних дисциплін (теорії музики, гармонії, аналізу музичних форм, поліфонії, історії музики (вітчизняної, зарубіжної)).

Особливого значення у системі фахової підготовки вчителя музики посідає курс «Сольний спів» як один з профілюючих предметів диригентсько-хорового циклу. Важливість цієї дисципліни визначається специфікою роботи вчителя, спрямованої на практичну реалізацію завдань формування духовного світу учнівської молоді засобами хорового мистецтва.

Відповідно до навчального плану формування вокальних умінь та навичок здійснюється на індивідуальних заняттях (один раз на тиждень)

протягом чотирьох років навчання. Навчальна робота проводиться в органічній єдності та взаємодії таких важливих складових, як заняття в класі з викладачем, самостійна робота, що вимагає різноплановості форм і методів.

Основними видами навчальної роботи в класі є інтонаційно-слухове засвоєння вокальних творів, спів, музично-теоретичний і вокальний аналіз творів.

Нова програма передбачає відведення значної кількості годин на самостійну роботу студентів, яка розглядається у навчальній практиці як один з засобів оволодіння глибокими знаннями, уміннями та навичками з диригування, активного, самостійного, усвідомленого їх засвоєння та практичного використання. Це обумовлено тим, що кожен студент повинен отримати більший обсяг знань, умінь та навичок, ніж передбачено навчальним планом. Самостійна робота з сольного співу є органічним продовженням тих форм діяльності, які використовуються на заняттях. Основними з них вважаються:

інтонаційно-слухове засвоєння вокальних творів;

спів;

загальний, музично-теоретичний, вокальний та виконавський аналіз твору;

вокальне втілення композиції.

МОДУЛЬ I. НАВЧАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ СТУДЕНТІВ. ПЕРШИЙ КУРС

I семестр

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади вокальної педагогіки

Тема 1. Співацький апарат, його будова та функції звукоутворюючих органів

Техніка співу та її значення для вчителя музики. Роль співу у роботі з дитячим колективом. Будова гортані та її робота під час співу. Вокальні функції голосових складок. Органи дихання. Робота артикуляційного апарату. Резонатори. Їх значення та практичне застосування. Процес звукоутворення. Положення звукоутворюючих органів під час співу. Основна постава корпусу і міміка співака.

Тема 2. Елементи вокальної техніки

Вокально-дихальний процес. Опора дихання та звука. Поняття імпедансу. Типи співацького дихання. Організація співацького дихання.

Тема 3. Вокально-художній звук

Вокальний звук як фізичне явище. Співацька позиція звука. Атака співацького звука. Цілеспрямований співацький звук. Вокально-художній звук (фонетичний метод).

Тема 4. Класифікація та коротка характеристика співацьких голосів

Вікова періодизація розвитку співацького голосу. Діапазон і регістри співацького голосу. Класифікація голосів та їх співацьких діапазонів. Перехідні ноти. Методи розвитку діапазону та згладжування регістрів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Основи вокальної техніки

Тема 1. Форми і методи навчання в вокальному класі.

Вокально-технічні вправи. Значення вокалізів. Робота над вокальними творами. Деякі аспекти роботи в класі сольного співу.

Тема 2. Виконавське засвоєння твору

Основні етапи засвоєння вокальної партитури. Вокально-технічне засвоєння твору. Усвідомлене використання вокальної техніки як засобу втілення художнього змісту твору. Самостійне вивчення і грамотне виконання твору.

Тема 3. Вокально-інтонаційне засвоєння твору.

Точне у ладовому відношенні інтонування твору (сольфеджіо, з текстом, на склади, вокалізацією). Спів творів з супроводом і без супроводу сольфеджіо, зі словами без підтримки інструменту, дотримуючись норм і правил вокалу щодо співацької постави, звукоутворення й звуковедення, дихання (пофразного, ланцюгового), дикції.

Тема 4. Аналіз вокальної партитури (усний або письмовий).

Музично-теоретичний та вокально-хоровий аналіз твору за схемою:

а) **загальна характеристика твору** (основна ідея, зміст, поетичний текст; автори, загальна характеристика творчості, епоха створення);

б) **музично-теоретичний аналіз** твору – музична форма, фактура викладу музичного матеріалу, ладотональний план, гармонія, голосоведення, метро-ритм, роль акомпанементу;

в) **вокальний аналіз** твору – характеристика щодо діапазону, теситури, голосоведення, дихання, звуковедення, подолання вокальних труднощів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III

Вивчення шкільного репертуару.

Тема 1. Вікові особливості психофізіологічного та вокально-слухового розвитку школяра.

Стадії вікового розвитку дітей шкільного віку. Загальна характеристика особливостей анатоμο-фізіологічного, психічного і вокально-слухового розвитку дітей кожної вікової групи. «Педагогічна періодизація».

Тема 2. Репертуар у вокальному навчанні школярів.

Основні принципи добору репертуару. Виразне виконання дитячих пісень під власний акомпанемент. Усний виклад вступної бесіди до пісні, письмова анотація пісні.

Тема 3. Вокальні вміння та навички.

Загальна характеристика вокальних навичок: співацька постава, звукоутворення (атака звука), звуковедення, співацьке дихання, дикція. Комплексне їх формування у вокальному навчанні.

II семестр

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади вокальної педагогіки

Тема 1. Співацький апарат, його будова та функції звукоутворюючих органів

Техніка співу та її значення для вчителя музики. Роль співу у роботі з дитячим колективом. Будова гортані та її робота під час співу. Вокальні функції голосових складок. Органи дихання. Робота артикуляційного апарату. Резонатори. Їх значення та практичне застосування. Процес звукоутворення. Положення звукоутворюючих органів під час співу. Основна постава корпусу і міміка співака.

Тема 2. Елементи вокальної техніки

Вокально-дихальний процес. Опора дихання та звука. Поняття імпедансу. Типи співацького дихання. Організація співацького дихання.

Тема 3. Вокально-художній звук

Вокальний звук як фізичне явище. Співацька позиція звука. Атака співацького звука. Цілеспрямований співацький звук. Вокально-художній звук (фонетичний метод).

Тема 4. Класифікація та коротка характеристика співацьких голосів

Вікова періодизація розвитку співацького голосу. Діапазон і регістри співацького голосу. Класифікація голосів та їх співацьких діапазонів. Перехідні ноти. Методи розвитку діапазону та згладжування регістрів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Основи вокальної техніки

Тема 1. Форми і методи навчання в вокальному класі.

Вокально-технічні вправи. Значення вокалізів. Робота над вокальними творами. Деякі аспекти роботи в класі сольного співу.

Тема 2. Виконавське засвоєння твору

Основні етапи засвоєння вокальної партитури. Вокально-технічне засвоєння твору. Усвідомлене використання вокальної техніки як засобу втілення художнього змісту твору. Самостійне вивчення і грамотне виконання твору.

Тема 3. Вокально-інтонаційне засвоєння твору.

Точне у ладовому відношенні інтонування твору (сольфеджіо, з текстом, на склади, вокалізацією). Спів творів з супроводом і без супроводу сольфеджіо, зі словами без підтримки інструменту, дотримуючись норм і правил вокалу щодо співацької постави, звукоутворення й звуковедення, дихання (пофразного, ланцюгового), дикції.

Тема 4. Аналіз вокальної партитури (усний або письмовий).

Музично-теоретичний та вокально-хоровий аналіз твору за схемою:

а) загальна характеристика твору (основна ідея, зміст, поетичний текст; автори, загальна характеристика творчості, епоха створення);

б) музично-теоретичний аналіз твору – музична форма, фактура викладу музичного матеріалу, ладотональний план, гармонія, голосоведення, метро-ритм, роль акомпанементу;

в) вокальний аналіз твору – характеристика щодо діапазону, теситури, голосоведення, дихання, звуковедення, подолання вокальних труднощів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III

Вивчення шкільного репертуару.

Тема 1. Вікові особливості психофізіологічного та вокально-слухового розвитку школяра.

Стадії вікового розвитку дітей шкільного віку. Загальна характеристика особливостей анатомо-фізіологічного, психічного і вокально-слухового розвитку дітей кожної вікової групи. «Педагогічна періодизація».

Тема 2. Репертуар у вокальному навчанні школярів.

Основні принципи добору репертуару. Виразне виконання дитячих пісень під власний акомпанемент. Усний виклад вступної бесіди до пісні, письмова анотація пісні.

Тема 3. Вокальні вміння та навички.

Загальна характеристика вокальних навичок: співацька постава, звукоутворення (атака звука), звуковедення, співацьке дихання, дикція. Комплексне їх формування у вокальному навчанні.

ДРУГИЙ КУРС

I семестр

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади вокальної педагогіки

Тема 1. Співацький апарат, його будова та функції звукоутворюючих органів

Техніка співу та її значення для вчителя музики. Роль співу у роботі з дитячим колективом. Будова гортані та її робота під час співу. Вокальні функції голосових складок. Органи дихання. Робота артикуляційного апарату. Резонатори. Їх значення та практичне застосування. Процес звукоутворення. Положення звукоутворюючих органів під час співу. Основна постава корпусу і міміка співака.

Тема 2. Елементи вокальної техніки

Вокально-дихальний процес. Опора дихання та звука. Поняття імпедансу. Типи співацького дихання. Організація співацького дихання.

Тема 3. Вокально-художній звук

Вокальний звук як фізичне явище. Співацька позиція звука. Атака співацького звука. Цілеспрямований співацький звук. Вокально-художній звук (фонетичний метод).

Тема 4. Класифікація та коротка характеристика співацьких голосів

Вікова періодизація розвитку співацького голосу. Діапазон і регістри співацького голосу. Класифікація голосів та їх співацьких діапазонів. Перехідні ноти. Методи розвитку діапазону та згладжування регістрів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Основи вокальної техніки

Тема 1. Форми і методи навчання в вокальному класі.

Вокально-технічні вправи. Значення вокалізів. Робота над вокальними творами. Деякі аспекти роботи в класі сольного співу.

Тема 2. Виконавське засвоєння твору

Основні етапи засвоєння вокальної партитури. Вокально-технічне засвоєння твору. Усвідомлене використання вокальної техніки як засобу втілення художнього змісту твору. Самостійне вивчення і грамотне виконання твору.

Тема 3. Вокально-інтонаційне засвоєння твору.

Точне у ладовому відношенні інтонування твору (сольфеджіо, з текстом, на склади, вокалізацією). Спів творів з супроводом і без супроводу сольфеджіо, зі словами без підтримки інструменту, дотримуючись норм і правил вокалу щодо співацької постави, звукоутворення й звуковедення, дихання (пофразного, ланцюгового), дикції.

Тема 4. Аналіз вокальної партитури (усний або письмовий).

Музично-теоретичний та вокально-хоровий аналіз твору за схемою:

а) **загальна характеристика твору** (основна ідея, зміст, поетичний текст; автори, загальна характеристика творчості, епоха створення);

б) **музично-теоретичний аналіз твору** – музична форма, фактура викладу музичного матеріалу, ладотональний план, гармонія, голосоведення, метро-ритм, роль акомпанементу;

в) **вокальний аналіз твору** – характеристика щодо діапазону, теситури, голосоведення, дихання, звуковедення, подолання вокальних труднощів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III

Вивчення шкільного репертуару.

Тема 1. Вікові особливості психофізіологічного та вокально-слухового розвитку школяра.

Стадії вікового розвитку дітей шкільного віку. Загальна характеристика особливостей анатомо-фізіологічного, психічного і вокально-слухового розвитку дітей кожної вікової групи. «Педагогічна періодизація».

Тема 2. Репертуар у вокальному навчанні школярів.

Основні принципи добору репертуару. Виразне виконання дитячих пісень під власний акомпанемент. Усний виклад вступної бесіди до пісні, письмова анотація пісні.

Тема 3. Вокальні вміння та навички.

Загальна характеристика вокальних навичок: співацька постава, звукоутворення (атака звука), звуковедення, співацьке дихання, дикція. Комплексне їх формування у вокальному навчанні.

II семестр

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади вокальної педагогіки

Тема 1. Співацький апарат, його будова та функції звукоутворюючих органів

Техніка співу та її значення для вчителя музики. Роль співу у роботі з дитячим колективом. Будова гортані та її робота під час співу. Вокальні функції голосових складок. Органи дихання. Робота артикуляційного апарату. Резонатори. Їх значення та практичне застосування. Процес звукоутворення. Положення звукоутворюючих органів під час співу. Основна постава корпусу і міміка співака.

Тема 2. Елементи вокальної техніки

Вокально-дихальний процес. Опора дихання та звука. Поняття імпедансу. Типи співацького дихання. Організація співацького дихання.

Тема 3. Вокально-художній звук

Вокальний звук як фізичне явище. Співацька позиція звука. Атака співацького звука. Цілеспрямований співацький звук. Вокально-художній звук (фонетичний метод).

Тема 4. Класифікація та коротка характеристика співацьких голосів

Вікова періодизація розвитку співацького голосу. Діапазон і регістри співацького голосу. Класифікація голосів та їх співацьких діапазонів. Перехідні ноти. Методи розвитку діапазону та згладжування регістрів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Основи вокальної техніки

Тема 1. Форми і методи навчання в вокальному класі.

Вокально-технічні вправи. Значення вокалізів. Робота над вокальними творами. Деякі аспекти роботи в класі сольного співу.

Тема 2. Виконавське засвоєння твору

Основні етапи засвоєння вокальної партитури. Вокально-технічне засвоєння твору. Усвідомлене використання вокальної техніки як засобу втілення художнього змісту твору. Самостійне вивчення і грамотне виконання твору.

Тема 3. Вокально-інтонаційне засвоєння твору.

Точне у ладовому відношенні інтонування твору (сольфеджіо, з текстом, на склади, вокалізацією). Спів творів з супроводом і без супроводу сольфеджіо, зі словами без підтримки інструменту, дотримуючись норм і правил вокалу щодо співацької постави, звукоутворення й звуковедення, дихання (пофразного, ланцюгового), дикції.

Тема 4. Аналіз вокальної партитури (усний або письмовий).

Музично-теоретичний та вокально-хоровий аналіз твору за схемою:

- а) загальна характеристика твору (основна ідея, зміст, поетичний текст; автори, загальна характеристика творчості, епоха створення);
- б) музично-теоретичний аналіз твору – музична форма, фактура викладу музичного матеріалу, ладотональний план, гармонія, голосоведення, метро-ритм, роль акомпанементу;
- в) вокальний аналіз твору – характеристика щодо діапазону, теситури, голосоведення, дихання, звуковедення, подолання вокальних труднощів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III

Вивчення шкільного репертуару.

Тема 1. Вікові особливості психофізіологічного та вокально-слухового розвитку школяра.

Стадії вікового розвитку дітей шкільного віку. Загальна характеристика особливостей анатомо-фізіологічного, психічного і вокально-слухового розвитку дітей кожної вікової групи. «Педагогічна періодизація».

Тема 2. Репертуар у вокальному навчанні школярів.

Основні принципи добору репертуару. Виразне виконання дитячих пісень під власний акомпанемент. Усний виклад вступної бесіди до пісні, письмова анотація пісні.

Тема 3. Вокальні вміння та навички.

Загальна характеристика вокальних навичок: співацька постава, звукоутворення (атака звука), звуковедення, співацьке дихання, дикція. Комплексне їх формування у вокальному навчанні.

ТРЕТІЙ КУРС

I семестр

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади вокальної педагогіки

Тема 1. Співацький апарат, його будова та функції звукоутворюючих органів

Техніка співу та її значення для вчителя музики. Роль співу у роботі з дитячим колективом. Будова гортані та її робота під час співу. Вокальні функції голосових складок. Органи дихання. Робота артикуляційного апарату. Резонатори. Їх значення та практичне застосування. Процес звукоутворення. Положення звукоутворюючих органів під час співу. Основна постава корпусу і міміка співака.

Тема 2. Елементи вокальної техніки

Вокально-дихальний процес. Опора дихання та звука. Поняття імпедансу. Типи співацького дихання. Організація співацького дихання.

Тема 3. Вокально-художній звук

Вокальний звук як фізичне явище. Співацька позиція звука. Атака співацького звука. Цілеспрямований співацький звук. Вокально-художній звук (фонетичний метод).

Тема 4. Класифікація та коротка характеристика співацьких голосів

Вікова періодизація розвитку співацького голосу. Діапазон і регістри співацького голосу. Класифікація голосів та їх співацьких діапазонів. Перехідні ноти. Методи розвитку діапазону та згладжування регістрів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Основи вокальної техніки

Тема 1. Форми і методи навчання в вокальному класі.

Вокально-технічні вправи. Значення вокалізів. Робота над вокальними творами. Деякі аспекти роботи в класі сольного співу.

Тема 2. Виконавське засвоєння твору

Основні етапи засвоєння вокальної партитури. Вокально-технічне засвоєння твору. Усвідомлене використання вокальної техніки як засобу втілення художнього змісту твору. Самостійне вивчення і грамотне виконання твору.

Тема 3. Вокально-інтонаційне засвоєння твору.

Точне у ладовому відношенні інтонування твору (сольфеджіо, з текстом, на склади, вокалізацією). Спів творів з супроводом і без супроводу сольфеджіо, зі словами без підтримки інструменту, дотримуючись норм і правил вокалу щодо співацької постави, звукоутворення й звуковедення, дихання (пофразного, ланцюгового), дикції.

Тема 4. Аналіз вокальної партитури (усний або письмовий).

Музично-теоретичний та вокально-хоровий аналіз твору за схемою:

а) загальна характеристика твору (основна ідея, зміст, поетичний текст; автори, загальна характеристика творчості, епоха створення);

б) **музично-теоретичний аналіз** твору – музична форма, фактура викладу музичного матеріалу, ладотональний план, гармонія, голосоведення, метро-ритм, роль акомпанементу;

в) **вокальний аналіз** твору – характеристика щодо діапазону, теситури, голосоведення, дихання, звуковедення, подолання вокальних труднощів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III

Вивчення шкільного репертуару.

Тема 1. Вікові особливості психофізіологічного та вокально-слухового розвитку школяра.

Стадії вікового розвитку дітей шкільного віку. Загальна характеристика особливостей анатомо-фізіологічного, психічного і вокально-слухового розвитку дітей кожної вікової групи. «Педагогічна періодизація».

Тема 2. Репертуар у вокальному навчанні школярів.

Основні принципи добору репертуару. Виразне виконання дитячих пісень під власний акомпанемент. Усний виклад вступної бесіди до пісні, письмова анотація пісні.

Тема 3. Вокальні вміння та навички.

Загальна характеристика вокальних навичок: співацька постава, звукоутворення (атака звука), звуковедення, співацьке дихання, дикція. Комплексне їх формування у вокальному навчанні.

II семестр

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади вокальної педагогіки

Тема 1. Співацький апарат, його будова та функції звукоутворюючих органів

Техніка співу та її значення для вчителя музики. Роль співу у роботі з дитячим колективом. Будова гортані та її робота під час співу. Вокальні функції голосових складок. Органи дихання. Робота артикуляційного апарату. Резонатори. Їх значення та практичне застосування. Процес звукоутворення. Положення звукоутворюючих органів під час співу. Основна постава корпусу і міміка співака.

Тема 2. Елементи вокальної техніки

Вокально-дихальний процес. Опора дихання та звука. Поняття імпедансу. Типи співацького дихання. Організація співацького дихання.

Тема 3. Вокально-художній звук

Вокальний звук як фізичне явище. Співацька позиція звука. Атака співацького звука. Цілеспрямований співацький звук. Вокально-художній звук (фонетичний метод).

Тема 4. Класифікація та коротка характеристика співацьких голосів

Вікова періодизація розвитку співацького голосу. Діапазон і регістри співацького голосу. Класифікація голосів та їх співацьких діапазонів. Перехідні ноти. Методи розвитку діапазону та згладжування регістрів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Основи вокальної техніки

Тема 1. Форми і методи навчання в вокальному класі.

Вокально-технічні вправи. Значення вокалізів. Робота над вокальними творами. Деякі аспекти роботи в класі сольного співу.

Тема 2. Виконавське засвоєння твору

Основні етапи засвоєння вокальної партитури. Вокально-технічне засвоєння твору. Усвідомлене використання вокальної техніки як засобу втілення художнього змісту твору. Самостійне вивчення і грамотне виконання твору.

Тема 3. Вокально-інтонаційне засвоєння твору.

Точне у ладовому відношенні інтонування твору (сольфеджіо, з текстом, на склади, вокалізацією). Спів творів з супроводом і без супроводу сольфеджіо, зі словами без підтримки інструменту, дотримуючись норм і правил вокалу щодо співацької постави, звукоутворення й звуковедення, дихання (пофразного, ланцюгового), дикції.

Тема 4. Аналіз вокальної партитури (усний або письмовий).

Музично-теоретичний та вокально-хоровий аналіз твору за схемою:

а) **загальна характеристика твору** (основна ідея, зміст, поетичний текст; автори, загальна характеристика творчості, епоха створення);

б) **музично-теоретичний аналіз** твору – музична форма, фактура викладу музичного матеріалу, ладотональний план, гармонія, голосоведення, метро-ритм, роль акомпанементу;

в) **вокальний аналіз** твору – характеристика щодо діапазону, теситури, голосоведення, дихання, звуковедення, подолання вокальних труднощів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III

Вивчення шкільного репертуару.

Тема 1. Вікові особливості психофізіологічного та вокально-слухового розвитку школяра.

Стадії вікового розвитку дітей шкільного віку. Загальна характеристика особливостей анатомо-фізіологічного, психічного і вокально-слухового розвитку дітей кожної вікової групи. «Педагогічна періодизація».

Тема 2. Репертуар у вокальному навчанні школярів.

Основні принципи добору репертуару. Виразне виконання дитячих пісень під власний акомпанемент. Усний виклад вступної бесіди до пісні, письмова анотація пісні.

Тема 3. Вокальні вміння та навички.

Загальна характеристика вокальних навичок: співацька постава, звукоутворення (атака звука), звуковедення, співацьке дихання, дикція. Комплексне їх формування у вокальному навчанні.

ЧЕТВЕРТИЙ КУРС

I семестр

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади вокальної педагогіки

Тема 1. Співацький апарат, його будова та функції звукоутворюючих органів

Техніка співу та її значення для вчителя музики. Роль співу у роботі з дитячим колективом. Будова гортані та її робота під час співу. Вокальні функції голосових складок. Органи дихання. Робота артикуляційного апарату. Резонатори. Їх значення та практичне застосування. Процес звукоутворення. Положення звукоутворюючих органів під час співу. Основна постава корпусу і міміка співака.

Тема 2. Елементи вокальної техніки

Вокально-дихальний процес. Опора дихання та звука. Поняття імпедансу. Типи співацького дихання. Організація співацького дихання.

Тема 3. Вокально-художній звук

Вокальний звук як фізичне явище. Співацька позиція звука. Атака співацького звука. Цілеспрямований співацький звук. Вокально-художній звук (фонетичний метод).

Тема 4. Класифікація та коротка характеристика співацьких голосів

Вікова періодизація розвитку співацького голосу. Діапазон і регістри співацького голосу. Класифікація голосів та їх співацьких діапазонів. Перехідні ноти. Методи розвитку діапазону та згладжування регістрів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Основи вокальної техніки

Тема 1. Форми і методи навчання в вокальному класі.

Вокально-технічні вправи. Значення вокалізів. Робота над вокальними творами. Деякі аспекти роботи в класі сольного співу.

Тема 2. Виконавське засвоєння твору

Основні етапи засвоєння вокальної партитури. Вокально-технічне засвоєння твору. Усвідомлене використання вокальної техніки як засобу втілення художнього змісту твору. Самостійне вивчення і грамотне виконання твору.

Тема 3. Вокально-інтонаційне засвоєння твору.

Точне у ладовому відношенні інтонування твору (сольфеджіо, з текстом, на склади, вокалізацією). Спів творів з супроводом і без супроводу сольфеджіо, зі словами без підтримки інструменту, дотримуючись норм і правил вокалу щодо співацької постави, звукоутворення й звуковедення, дихання (пофразного, ланцюгового), дикції.

Тема 4. Аналіз вокальної партитури (усний або письмовий).

Музично-теоретичний та вокально-хоровий аналіз твору за схемою:

а) загальна характеристика твору (основна ідея, зміст, поетичний текст; автори, загальна характеристика творчості, епоха створення);

б) музично-теоретичний аналіз твору – музична форма, фактура викладу музичного матеріалу, ладотональний план, гармонія, голосоведення, метро-ритм, роль акомпанементу;

в) вокальний аналіз твору – характеристика щодо діапазону, теситури, голосоведення, дихання, звуковедення, подолання вокальних труднощів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III

Вивчення шкільного репертуару.

Тема 1. Вікові особливості психофізіологічного та вокально-слухового розвитку школяра.

Стадії вікового розвитку дітей шкільного віку. Загальна характеристика особливостей анатомо-фізіологічного, психічного і вокально-слухового розвитку дітей кожної вікової групи. «Педагогічна періодизація».

Тема 2. Репертуар у вокальному навчанні школярів.

Основні принципи добору репертуару. Виразне виконання дитячих пісень під власний акомпанемент. Усний виклад вступної бесіди до пісні, письмова анотація пісні.

Тема 3. Вокальні вміння та навички.

Загальна характеристика вокальних навичок: співацька постава, звукоутворення (атака звука), звуковедення, співацьке дихання, дикція. Комплексне їх формування у вокальному навчанні.

II семестр

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади вокальної педагогіки

Тема 1. Співацький апарат, його будова та функції звукоутворюючих органів

Техніка співу та її значення для вчителя музики. Роль співу у роботі з дитячим колективом. Будова гортані та її робота під час співу. Вокальні функції голосових складок. Органи дихання. Робота артикуляційного апарату. Резонатори. Їх значення та практичне застосування. Процес звукоутворення. Положення звукоутворюючих органів під час співу. Основна постава корпусу і міміка співака.

Тема 2. Елементи вокальної техніки

Вокально-дихальний процес. Опора дихання та звука. Поняття імпедансу. Типи співацького дихання. Організація співацького дихання.

Тема 3. Вокально-художній звук

Вокальний звук як фізичне явище. Співацька позиція звука. Атака співацького звука. Цілеспрямований співацький звук. Вокально-художній звук (фонетичний метод).

Тема 4. Класифікація та коротка характеристика співацьких голосів

Вікова періодизація розвитку співацького голосу. Діапазон і регістри співацького голосу. Класифікація голосів та їх співацьких діапазонів. Перехідні ноти. Методи розвитку діапазону та згладжування регістрів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Основи вокальної техніки

Тема 1. Форми і методи навчання в вокальному класі.

Вокально-технічні вправи. Значення вокалізів. Робота над вокальними творами. Деякі аспекти роботи в класі сольного співу.

Тема 2. Виконавське засвоєння твору

Основні етапи засвоєння вокальної партитури. Вокально-технічне засвоєння твору. Усвідомлене використання вокальної техніки як засобу втілення художнього змісту твору. Самостійне вивчення і грамотне виконання твору.

Тема 3. Вокально-інтонаційне засвоєння твору.

Точне у ладовому відношенні інтонування твору (сольфеджіо, з текстом, на склади, вокалізацією). Спів творів з супроводом і без супроводу сольфеджіо, зі словами без підтримки інструменту, дотримуючись норм і правил вокалу щодо співацької постави, звукоутворення й звуковедення, дихання (пофразного, ланцюгового), дикції.

Тема 4. Аналіз вокальної партитури (усний або письмовий).

Музично-теоретичний та вокально-хоровий аналіз твору за схемою:

а) загальна характеристика твору (основна ідея, зміст, поетичний текст; автори, загальна характеристика творчості, епоха створення);

б) музично-теоретичний аналіз твору – музична форма, фактура викладу музичного матеріалу, ладотональний план, гармонія, голосоведення, метро-ритм, роль акомпанементу;

в) вокальний аналіз твору – характеристика щодо діапазону, теситури, голосоведення, дихання, звуковедення, подолання вокальних труднощів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III

Вивчення шкільного репертуару.

Тема 1. Вікові особливості психофізіологічного та вокально-слухового розвитку школяра.

Стадії вікового розвитку дітей шкільного віку. Загальна характеристика особливостей анатомо-фізіологічного, психічного і вокально-слухового розвитку дітей кожної вікової групи. «Педагогічна періодизація».

Тема 2. Репертуар у вокальному навчанні школярів.

Основні принципи добору репертуару. Виразне виконання дитячих пісень під власний акомпанемент. Усний виклад вступної бесіди до пісні, письмова анотація пісні.

Тема 3. Вокальні вміння та навички.

Загальна характеристика вокальних навичок: співацька постава, звукоутворення (атака звука), звуковедення, співацьке дихання, дикція. Комплексне їх формування у вокальному навчанні.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I курс

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	I семестр						II семестр					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади вокальної педагогіки												

Тема 1. Співацький апарат, його будова та функції звукоутворюючих органів	4				2	2	4				1	3
Тема 2. Елементи вокальної техніки	4				1	3	5				2	3
Тема 3. Вокально-художній звук	3				1	2	6				2	4
Тема 4. Класифікація та коротка характеристика співацьких голосів	4				2	2	5				1	4
Разом за змістовим модулем 1	15				6	9	20				6	14
Змістовий модуль 2. Основи вокальної техніки.												
Тема 1. Форми і методи навчання в вокальному класі	4				2	2	4				1	3
Тема 2. Виконавське засвоєння твору	4				1	3	5				2	3
Тема 3. Вокально-інтонаційне засвоєння твору	3				1	2	6				2	4
Тема 4. Аналіз вокальної партитури (усний або письмовий)	4				2	2	5				1	4
Разом за змістовим модулем 2	15				6	9	20				6	14
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Вивчення шкільного репертуару.												
Тема 1. Вікові особливості психофізіологічного та вокально-слухового розвитку школяра.	4				2	2	5				1	4
Тема 2. Репертуар у вокальному навчанні школярів.	4				1	3	4				1	3
Тема 3. Вокальні вміння та навички.	3				1	2	6				2	4
Разом за змістовим	15				6	9	20				5	15

модулем 3												
Усього годин	45				18	27	60				17	43

II курс

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	I семестр						II семестр					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади вокальної педагогіки												
Тема 1. Співацький апарат, його будова та функції звукоутворюючих органів	4				2	2	4				1	3
Тема 2. Елементи вокальної техніки	4				1	3	5				2	3
Тема 3. Вокально-художній звук	3				1	2	6				2	4
Тема 4. Класифікація та коротка характеристика співацьких голосів	4				2	2	5				1	4
Разом за змістовим модулем 1	15				6	9	20				6	14
Змістовий модуль 2. Основи вокальної техніки.												
Тема 1. Форми і методи навчання в вокальному класі	4				2	2	4				1	3
Тема 2. Виконавське засвоєння твору	4				1	3	5				2	3
Тема 3. Вокально-інтонаційне засвоєння твору	3				1	2	6				2	4
Тема 4. Аналіз вокальної партитури (усний або письмовий)	4				2	2	5				1	4
Разом за змістовим	15				6	9	20				6	14

модулем 2												
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Вивчення шкільного репертуару.												
Тема 1. Вікові особливості психофізіологічного та вокально-слухового розвитку школяра.	4				2	2	5				1	4
Тема 2. Репертуар у вокальному навчанні школярів.	4				1	3	4				1	3
Тема 3. Вокальні вміння та навички.	3				1	2	6				2	4
Разом за змістовим модулем 3	15				6	9	20				5	15
Усього годин	45				18	27	60				17	43

III курс

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	I семестр						II семестр					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади вокальної педагогіки												
Тема 1. Співацький апарат, його будова та функції звукоутворюючих органів	4				2	2	4				1	3
Тема 2. Елементи вокальної техніки	4				1	3	5				2	3
Тема 3. Вокально-художній звук	3				1	2	6				2	4
Тема 4. Класифікація та коротка характеристика співацьких голосів	4				2	2	5				1	4
Разом за змістовим модулем 1	15				6	9	20				6	14
Змістовий модуль 2. Основи вокальної техніки.												

Тема 1. Форми і методи навчання в вокальному класі	4				2	2	4				1	3
Тема 2. Виконавське засвоєння твору	4				1	3	5				2	3
Тема 3. Вокально-інтонаційне засвоєння твору	3				1	2	6				2	4
Тема 4. Аналіз вокальної партитури (усний або письмовий)	4				2	2	5				1	4
Разом за змістовим модулем 2	15				6	9	20				6	14
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Вивчення шкільного репертуару.												
Тема 1. Вікові особливості психофізіологічного та вокально-слухового розвитку школяра.	4				2	2	5				1	4
Тема 2. Репертуар у вокальному навчанні школярів.	4				1	3	4				1	3
Тема 3. Вокальні вміння та навички.	3				1	2	6				2	4
Разом за змістовим модулем 3	15				6	9	20				5	15
Усього годин	45				18	27	60				17	43

IV курс

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	I семестр						II семестр					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади вокальної педагогіки												
Тема 1. Співацький апарат, його будова та функції звукоутворюючих органів	4				2	2	4				1	3

Тема 2. Елементи вокальної техніки	4				1	3	5				2	3
Тема 3. Вокально-художній звук	3				1	2	6				2	4
Тема 4. Класифікація та коротка характеристика співацьких голосів	4				2	2	5				1	4
Разом за змістовим модулем 1	15				6	9	20				6	14
Змістовий модуль 2. Основи вокальної техніки.												
Тема 1. Форми і методи навчання в вокальному класі	4				2	2	4				1	3
Тема 2. Виконавське засвоєння твору	4				1	3	5				2	3
Тема 3. Вокально-інтонаційне засвоєння твору	3				1	2	6				2	4
Тема 4. Аналіз вокальної партитури (усний або письмовий)	4				2	2	5				1	4
Разом за змістовим модулем 2	15				6	9	20				6	14
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Вивчення шкільного репертуару.												
Тема 1. Вікові особливості психофізіологічного та вокально-слухового розвитку школяра.	4				2	2	5				1	4
Тема 2. Репертуар у вокальному навчанні школярів.	4				1	3	4				1	3
Тема 3. Вокальні вміння та навички.	3				1	2	6				2	4
Разом за змістовим модулем 3	15				6	9	20				5	15
Усього годин	45				18	27	60				17	43

**Заочний відділ
I курс**

Тема	Кількість годин, відведених на:			
	Індивідуальні заняття		Самостійну роботу	
	I семестр	II семестр	I семестр	II семестр
Змістовий модуль I. Теоретико-методологічні засади вокальної				
Тема 1. Співацький апарат, його будова та функції звукоутворюючих органів	1	2	4	2
Тема 2. Елементи вокальної техніки	2	2	5	2
Тема 3. Вокально-художній звук	1	2	4	2
Тема 4. Класифікація та коротка характеристика співацьких голосів	2	2	5	2
Змістовий модуль II. Основи вокальної техніки.				
Тема 1. Форми і методи навчання в вокальному класі.	-	-	5	2
Тема 2. Виконавське засвоєння твору.	-	-	4	2
Тема 3. Вокально-інтонаційне засвоєння твору.	-	-	4	2
Тема 4. Аналіз вокальної партитури (усний або письмовий).	-	-	5	2
Змістовий модуль III. Вивчення шкільного репертуару.				
Тема 1. Вікові особливості психофізіологічного та вокально-слухового розвитку школяра.	-	-	4	2
Тема 2. Репертуар у вокальному навчанні школярів.	-	-	5	2
Тема 3. Вокальні вміння та навички.	-	-	4	1
Всього годин	6	8	54	22

II курс

Тема	Кількість годин, відведених на:			
	Індивідуальні заняття		Самостійну роботу	
	I семестр	II семестр	I семестр	II семестр
Змістовий модуль I. Теоретико-методологічні засади вокальної				

Тема 1. Співацький апарат, його будова та функції звукоутворюючих органів	1	2	4	2
Тема 2. Елементи вокальної техніки	2	2	5	2
Тема 3. Вокально-художній звук	1	2	4	2
Тема 4. Класифікація та коротка характеристика співацьких голосів	2	2	5	2
Змістовий модуль II. Основи вокальної техніки.				
Тема 1. Форми і методи навчання в вокальному класі.	-	-	5	2
Тема 2. Виконавське засвоєння твору.	-	-	4	2
Тема 3. Вокально-інтонаційне засвоєння твору.	-	-	4	2
Тема 4. Аналіз вокальної партитури (усний або письмовий).	-	-	5	2
Змістовий модуль III. Вивчення шкільного репертуару.				
Тема 1. Вікові особливості психофізіологічного та вокально-слухового розвитку школяра.	-	-	4	2
Тема 2. Репертуар у вокальному навчанні школярів.	-	-	5	2
Тема 3. Вокальні вміння та навички.	-	-	4	1
Всього годин	6	8	54	22

4. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.3. Теми індивідуальних занять (див. програму дисципліни)

4.4. Завдання для самостійної роботи

I курс

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		I семестр	II семестр
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади вокальної педагогіки.		9	14
1.	Співацький апарат, його будова та функції звукоутворюючих органів.	2	3
2.	Елементи вокальної техніки.	3	3
3.	Вокально-художній звук.	2	4
4.	Класифікація та коротка характеристика співацьких голосів.	2	4
Змістовий модуль 2. Основи вокальної техніки.		8	14

1.	Форми і методи навчання в вокальному класі.	2	3
2.	Виконавське засвоєння твору.	3	3
3.	Вокально-інтонаційне засвоєння твору.	2	4
4.	Аналіз вокальної партитури (усний або письмовий).	2	4
Змістовий модуль 3. Вивчення шкільного репертуару.		9	15
1.	Вікові особливості психофізіологічного та вокально-слухового розвитку школяра.	2	4
2.	Репертуар у вокальному навчанні школярів.	3	3
3.	Вокальні вміння та навички.	2	4
РАЗОМ за I курс:		27	43
		70 год.	

II курс

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		I семестр	II семестр
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади вокальної педагогіки.		9	14
1.	Співацький апарат, його будова та функції звукоутворюючих органів.	2	3
2.	Елементи вокальної техніки.	3	3
3.	Вокально-художній звук.	2	4
4.	Класифікація та коротка характеристика співацьких голосів.	2	4
Змістовий модуль 2. Основи вокальної техніки.		8	14
1.	Форми і методи навчання в вокальному класі.	2	3
2.	Виконавське засвоєння твору.	3	3
3.	Вокально-інтонаційне засвоєння твору.	2	4
4.	Аналіз вокальної партитури (усний або письмовий).	2	4
Змістовий модуль 3. Вивчення шкільного репертуару.		9	15
1.	Вікові особливості психофізіологічного та вокально-слухового розвитку школяра.	2	4
2.	Репертуар у вокальному навчанні школярів.	3	3
3.	Вокальні вміння та навички.	2	4
РАЗОМ за II курс:		27	43
		70 год.	

III курс

№	Назва теми	Кількість
---	------------	-----------

з/п		годин	
		I семестр	II семестр
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади вокальної педагогіки.		9	14
1.	Співацький апарат, його будова та функції звукоутворюючих органів.	2	3
2.	Елементи вокальної техніки.	3	3
3.	Вокально-художній звук.	2	4
4.	Класифікація та коротка характеристика співацьких голосів.	2	4
Змістовий модуль 2. Основи вокальної техніки.		8	14
1.	Форми і методи навчання в вокальному класі.	2	3
2.	Виконавське засвоєння твору.	3	3
3.	Вокально-інтонаційне засвоєння твору.	2	4
4.	Аналіз вокальної партитури (усний або письмовий).	2	4
Змістовий модуль 3. Вивчення шкільного репертуару.		9	15
1.	Вікові особливості психофізіологічного та вокально-слухового розвитку школяра.	2	4
2.	Репертуар у вокальному навчанні школярів.	3	3
3.	Вокальні вміння та навички.	2	4
РАЗОМ за III курс:		27	43
		70 год.	

IV курс

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		I семестр	II семестр
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади вокальної педагогіки.		9	14
1.	Співацький апарат, його будова та функції звукоутворюючих органів.	2	3
2.	Елементи вокальної техніки.	3	3
3.	Вокально-художній звук.	2	4
4.	Класифікація та коротка характеристика співацьких голосів.	2	4
Змістовий модуль 2. Основи вокальної техніки.		8	14
1.	Форми і методи навчання в вокальному класі.	2	3
2.	Виконавське засвоєння твору.	3	3
3.	Вокально-інтонаційне засвоєння твору.	2	4

4.	Аналіз вокальної партитури (усний або письмовий).	2	4
Змістовий модуль 3. Вивчення шкільного репертуару.		9	15
1.	Вікові особливості психофізіологічного та вокально-слухового розвитку школяра.	2	4
2.	Репертуар у вокальному навчанні школярів.	3	3
3.	Вокальні вміння та навички.	2	4
РАЗОМ за IV курс:		27	43
		70 год.	

Заочний відділ

I курс

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		I семестр	II семестр
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади вокальної педагогіки.		18	8
1.	Співацький апарат, його будова та функції звукоутворюючих органів.	4	2
2.	Елементи вокальної техніки.	5	2
3.	Вокально-художній звук.	4	2
4.	Класифікація та коротка характеристика співацьких голосів.	5	2
Змістовий модуль 2. Основи вокальної техніки.		18	8
1.	Форми і методи навчання в вокальному класі.	5	2
2.	Виконавське засвоєння твору.	4	2
3.	Вокально-інтонаційне засвоєння твору.	4	2
4.	Аналіз вокальної партитури (усний або письмовий).	5	2
Змістовий модуль 3. Вивчення шкільного репертуару.		18	6
1.	Вікові особливості психофізіологічного та вокально-слухового розвитку школяра.	4	2
2.	Репертуар у вокальному навчанні школярів.	5	2
3.	Вокальні вміння та навички.	4	1
РАЗОМ за I курс:		54	22
		76 год.	

II курс

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		I семестр	II семестр
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади		18	8

вокальної педагогіки.			
1.	Співацький апарат, його будова та функції звукоутворюючих органів.	4	2
2.	Елементи вокальної техніки.	5	2
3.	Вокально-художній звук.	4	2
4.	Класифікація та коротка характеристика співацьких голосів.	5	2
Змістовий модуль 2. Основи вокальної техніки.		18	8
1.	Форми і методи навчання в вокальному класі.	5	2
2.	Виконавське засвоєння твору.	4	2
3.	Вокально-інтонаційне засвоєння твору.	4	2
4.	Аналіз вокальної партитури (усний або письмовий).	5	2
Змістовий модуль 3. Вивчення шкільного репертуару.		18	6
1.	Вікові особливості психофізіологічного та вокально-слухового розвитку школяра.	4	2
2.	Репертуар у вокальному навчанні школярів.	5	2
3.	Вокальні вміння та навички.	4	1
РАЗОМ за II курс:		54	22
		76 год.	

4.6. Методи навчання

Принципово важливе значення для досягнення позитивних результатів у класі сольного співу відіграє правильне співвідношення методів і прийомів в організації та здійсненні навчально-пізнавальної діяльності студентів. Робота в цьому напрямку вимагає використання самих різноманітних науково аргументованих загально-дидактичних, загальних музичних та спеціальних методів та прийомів. Найважливішими з них вважаються вербальні (словесні), наочні, репродуктивні, проблемні та інші, що трансформуються відповідно до диригентської діяльності.

Словесні методи спрямовані на озброєння студентів знаннями з історії розвитку вокального мистецтва, теоретичних основ вокальної техніки, прищеплення умінь та навичок вокальної техніки з допомогою пояснення, бесіди, усного аналізу, певної інформації з того чи іншого питання вокального втілення твору, показу різних вокальних прийомів, виконання вокальної партитури на фортепіано або відтворення голосом правильного звучання вокальних партій.

Наочні методи поряд з вербальними приносять велику користь для практичного вирішення завдань, спрямованих на формування вокальних умінь та навичок. У практиці вокального навчання найчастіше використовуються показ своїм голосом або на інструменті, демонстрація музики в запису. Особливо великого значення слід надавати показу. Завдяки доступності та наочності, емоційному та естетичному впливу, показ дуже корисний для

«наслідування», що немаловажно при формуванні вокальних умінь та навичок

Практичні методи посідають важливе місце у вокальній підготовці майбутнього вчителя музики. Вони сприяють не тільки усвідомленому засвоєнню знань, умінь та навичок або практичному їх впровадженню, а й розвитку розумової сфери студентів. Ефективними прийомами у цьому напрямку є виконання вправ, творчих завдань. Бажано, щоб кожна вправа мала своє призначення і спрямовувалась на виправлення недоліків у вокальній техніці, а також сприяла удосконаленню художньої виразності співу.

Репродуктивний метод, що об'єднує словесні, наукові та практичні методи, використовується у музичному навчанні для поглиблення раніше набутих знань, відпрацювання вокальних умінь та навичок з допомогою цілеспрямованого добору музично-дидактичного матеріалу: системи вправ, вокальних творів.

Метод моделювання передбачає виконання завдань за певним алгоритмом, схемою, формулою.

Проблемно-пошуковий метод сприяє загостренню уваги, активізації мислення студентів, виробленню самоконтролю як важливої умови формування і закріплення навичок оперування вокальними навичками та музично-слуховими уявленнями у практичній роботі з дітьми. Найбільш ефективними шляхами його реалізації є спів без супроводу та з листа, виконання завдань, «тональна настройка» від камертона, самостійна робота і т. ін.

4.7. Засоби діагностики результатів навчання здобувачів освіти.

Порядок та критерії виставлення балів

Контрольні заходи здійснюються з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, системності, всебічності.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання можуть бути:

- екзамен;
- стандартизовані тести;
- наскрізні проекти;
- аналітичні звіти, реферати, есе;
- розрахункові та розрахунково-графічні роботи;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- розрахункові роботи;
- завдання на лабораторному обладнанні, реальних об'єктах тощо;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

Використовуються такі методи контролю (усний, письмовий), які мають сприяти підвищенню мотивації студентів до навчально-пізнавальної діяльності.

Поточний контроль – це оцінювання навчальних досягнень студента (рівень теоретичних знань та практичні навички з тем, включених до змістових модулів) під час проведення аудиторних занять, організації самостійної роботи, на консультаціях (під час відпрацювання пропущених занять чи за бажання

підвищити попереднє оцінювання) та активності студента на занятті. Одиницею оцінювання є якість виконання аудиторних (класних) та домашніх завдань.

Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння певної частини учбового матеріалу, рівня сформованості навичок, умінь самостійно опрацювати навчальний матеріал, здатності осмислити зміст теми.

Об'єктами поточного контролю знань студента є систематичність та активність роботи на заняттях; виконання завдань для самостійної роботи. Поточний контроль реалізується у формі опитування, практичної роботи на індивідуальних заняттях, експрес-контролю, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання студентом тощо.

Основними критеріями оцінювання є:

- розуміння студентами теоретичного матеріалу з питань історії розвитку вокального мистецтва, основ вокальної техніки, особливостей професії співака;
- здатність до аналізу, порівняння, узагальнення, критичного оцінювання існуючих вокальних шкіл;
- самостійність, логічність мислення;
- повнота розкриття питання, логіка викладу, культура мовлення;
- використання різноманітних джерел з наступним їх аналізом;
- порівняння, зв'язок із практикою, висновки;
- чіткість, стислість, грамотність відповіді.

Максимальний бал за роботу на *індивідуальних заняттях* – **3 бали**:

- **3 б.** ставиться, коли студент на високому рівні володіє теоретичними знаннями та практичними навичками сольного співу, вміє реалізувати їх у конкретній ситуації, якісно, художньо втілює твір засобами вокальної техніки.
- **2 б.** ставиться студентові, знання якого є достатніми, недостатнє володіння практичними навичками: не завжди якісне вокальне втілення твору, інтонування на достатньому рівні.
- **1 б.** ставиться студенту з низьким рівнем володіння фаховими знаннями та навичками сольного співу: неякісне вокальне втілення твору, неякісне інтонування.
- **2 бали** одержує студент за виконані завдання *самостійної роботи*.

Якщо студент не відвідував індивідуальних занять, матиме за відповідний поточний контроль 0 балів.

Студент, який не з'являвся на заняття (з поважних причин, підтверджених документально), а отже, не мав **поточних оцінок**, має право повторно пройти поточний контроль під час консультацій. На консультаціях студент може відпрацювати пропущені індивідуальні заняття, ліквідувавши заборгованості з усіх видів навчальної роботи.

У разі невиконання завдань поточного контролю студент має право скласти їх індивідуально до останнього практичного заняття за дозволом завідувача кафедри. Порядок такого контролю регламентований викладачем.

Модульний контроль проводиться на останньому занятті модуля. Одиницею оцінювання є комплекс навчальних тем, що застосовуються при виконанні вивченого твору.

На аудиторних (практичних) заняттях з сольного співу вивчення усіх тем змістового модуля (як теоретичних, так і практичних) здійснюється паралельно, з поступовим ускладненням навчальних завдань при вивченні різножанрових, різнохарактерних творів композиторів різних національних шкіл і стилів.

Формою проведення модульного контролю під час вивчення дисципліни «Сольний спів» є академічний концерт.

До складання модульного контролю допускаються всі студенти незалежно від результатів поточного контролю.

Під час вивчення дисципліни «Сольний спів» передбачено два модульних контролю в семестр за результатами вивчення усіх тем змістових модулів (як теоретичних, так і практичних).

За виконання завдань модульного контролю студент отримує **контрольну модульну оцінку** (кількість балів), яка враховується в процесі розрахунків модульної оцінки. Максимальна кількість балів – **21** (за I модуль); **22** (за II модуль).

При відсутності студента на контролі модуля проставляється оцінка “незадовільно” (2), але, враховуючи творчий характер вивчаємої дисципліни, результат складання модуля не впливає на підсумкову оцінку, отриману за концертне виконання програми на заліку (екзамені) (підсумковий контроль). Тому вважаємо за доцільне заносити до залікової книжки оцінку, отриману студентом на підсумковому контролі під час концертного виконання програми, де студент має можливість реалізуватися як творча особистість, продемонструвавши весь комплекс знань, навичок та вмінь, які він отримав під час вивченні окремих тем курсу. Це пояснюється особливостями студентів творчих професій, які на підсумковому контролі вміють «збиратися», концентруючи увагу на передачі музичних образів та характеру твору не тільки засобами вокальної техніки, а й загальним емоційним станом, художнім відчуттям співака. Особливо це стосується студентів випускних курсів, які виконують концертну програму на державному екзамені.

Підсумковим (семестровим) контролем вважається якісне художнє втілення твору засобами вокальної техніки, якісне виконання вокальної партії, якісне інтонування вокальної партії (чисте у звуковисотному – ладовому відношенні та у певному тембровому забарвленні голосу), якісний аналіз вокальної партитури (усний чи письмовий).

Завданням підсумкового контролю є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

З дисципліни «Сольний спів» передбачена така форма семестрового контролю, як залік (або екзамен), який проводиться в кінці семестру.

Першим етапом семестрового контролю є визначення підсумкової семестрової модульної оцінки як суми підсумкових модульних оцінок, отриманих за результатами засвоєння модулів.

Підсумкова кількість балів з дисципліни (максимум 100 балів) визначається як сума балів поточного, модульного контролю та відповідає підсумковій семестровій модульній оцінці. Залік або екзамен виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру.

Усім студентам, які повністю виконали навчальний план і позитивно атестовані з цієї дисципліни за КМСОНП (набрали не менше 60 % від 100 балів), сумарний результат семестрового контролю в балах та дворівневою шкалою «зараховано», «не зараховано» (для заліку) або багаторівневою шкалою ECTS (для екзамену), заноситься у Відомість обліку успішності (форма № Н-5.03), Індивідуальний навчальний план студента (форма № Н-2.02), Залікову книжку студента (форма № Н-2.03). Заповнена та оформлена відомість обліку успішності повертається у деканат у визначений термін особисто викладачем.

У випадку отримання менше 60 балів (FX в ECTS) за результатами семестрового контролю, студент обов'язково здійснює перескладання для ліквідації академзаборгованості.

4.8. Перелік програмових питань для самоконтролю:

1. Які завдання вирішує вокальна педагогіка?
2. Назвіть основні професійні вимоги до викладача вокалу.
3. У чому полягає специфіка фахової діяльності викладача?
4. Назвіть основні принципи та методи розвитку співацького голосу.
5. Як організувати навчання у класі сольного співу?
6. Охарактеризуйте поняття "вокальна культура".
7. З яких компонентів складається голосовий апарат?
8. Де зароджується звук?
9. Яку функцію у процесі співу виконують голосові складки?
10. Які органи утворюють дихальну систему?
11. Що таке артикуляційний апарат?
12. Яку роль у співацькому процесі виконують резонатори? Які ви знаєте резонатори?
13. Як виникає звук?
14. Яким є положення звукоутворюючих органів під час співу?
15. Скільки стадій дихання ви знаєте?
16. Яке співвідношення вдиху та видиху у процесі співу?
17. У чому переваги вдихання через ніс і через рот?
18. Як ви розумієте вислів "домінування звука над диханням"?
19. Як пояснити відчуття опори звука і дихання?
20. Що таке імпеданс?
21. Назвіть найбільш поширені типи дихання.
22. Який тип дихання ми називаємо "співацьким"?
23. Назвіть основні правила організації співацького дихання.
24. Якими фізичними якостями характеризується співацький звук?
25. Як ви розумієте термін "співацька форманта"? Назвіть її види.
26. Що таке співацька позиція звука?
27. Де знаходиться резонансовий пункт?
28. Які види атаки звука ви знаєте?

29. Що таке цілеспрямований співацький звук?
30. Який вокально-технічний прийом ми називаємо “дотиком”?
31. Для чого застосовують фонетичний метод?
32. Охарактеризуйте акустичні якості вокальних голосних.
33. Які особливості застосування у співі приголосних звуків?
34. У чому полягає специфіка поєднання вокальних голосних та приголосних у вокально-технічних вправах?
35. Що таке діапазон співацького голосу?
36. Які ви знаєте реєстри співацького голосу?
37. За якими ознаками класифікуються співацькі голоси?
38. Назвіть основні типи співацьких голосів.
39. На які види поділяються основні співацькі голоси?
40. У яких межах розташовані робочі діапазони сопрано, меццо-сопрано, контральто, тенора, баритона, баса?
41. Що таке перехідні ноти? Де вони розташовані у різних типів голосів?
42. Які особливості розвитку та охорони голосу у віковому аспекті?
43. Опишіть мегодику згладжування реєстрів.
44. Як працювати над розширенням звуковисотного діапазону.
45. Яка структура індивідуального заняття з сольного співу (вокалу, постановки голосу)?
46. З якою метою виконуються вокально-технічні вправи?
47. Що треба враховувати під час добору та виконання вправ?
48. Яка роль вокалізів у процесі співацького навчання?
49. Як обирати форму виконання вокалізів (вокалізація чи сольфеджування)?
50. Чому народна пісня відіграє провідну роль у навчально-педагогічному репертуарі?
51. Яку роль відіграють твори шкільного пісенного репертуару у вокальній підготовці майбутнього вчителя музики? Охарактеризуйте їх з музичної та педагогічної гочки зору.
52. Коли слід включати в роботу традиційний вокально-педагогічний репертуар (романси, арії з опер, твори сучасних композиторів)?
53. У чому полягає особливість вивчення естрадних пісень у вокальному класі?

4.9. Схема нарахування балів, які отримують студенти

Приклад для заліку

Поточне тестування та самостійна робота							Модуль № 2	Сума
Змістовий модуль №1	Змістовий модуль № 2	Змістовий модуль № 3	Модуль № 1	Змістовий модуль №1	Змістовий модуль № 2	Змістовий модуль № 3		

T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	МК 1		T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	МК 2		<i>Підсумкова семестрова</i>
2	2	2	3	2	2	2	3	2	2	2	3		48	2	3	2	3	2	3	2	3	2	3	2	3		52	

T1, T2 ... T7 – теми розділів.

Приклад для екзамену

Поточне тестування та самостійна робота																								Модуль 2	Підсумковий тест(екзамен)	Сума		
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль № 2				Змістовий модуль № 3				Модуль 1	Змістовий модуль №1				Змістовий модуль № 2				Змістовий модуль № 3						Модуль 2	
T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4		T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3					T4
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	6	30	40	100	

T1, T2 ... T6 – теми розділів.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Шкала оцінювання: національна та ECTS			
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим	не зараховано з обов'язковим

		повторним вивченням дисципліни	повторним вивченням дисципліни
--	--	-----------------------------------	--------------------------------------

5. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

НМК з курсу «Сольний спів».

5.1. Рекомендована література

Основна

1. Аспелунд Д. Основные вопросы вокально-речевой культуры. – М., 1933.
2. Аспелунд Д. Развитие певца и его голоса. – М., 1952.
3. Багадуров В.А. Вокальное воспитание детей. – М. 1953.
4. Антонюк В.Г. Постановка голоса. Навчальний посібник. – К.: Українська ідея, 2000.
5. Антонюк В.Г. Українська вокальна школа: Монографія – К., 2001.
6. Варламов А. Полная школа пения. – М., 1962.
7. Вербов О. Техніка постановки голосу. – К., 1962.
8. Дмитриев Л. Голосообразование у певцов. – М., 1962.
9. Дмитриев Л. Интуиция и сознание в творчестве и вокальной педагогике // Вопросы вокальной педагогики. Вып. 7. – М., 1984.
10. Голубев П.В. Поради молодим педагогам-вокалістам. – К., 1983.
11. Дмитриев Л. К вопросу о постановке голосового аппарата в пении // Труды ГМПИ им. Гнесиных. Вып 1. – М., 1959.
12. Дмитриев Л. О работе гортани в пении (обзор исследовательских работ последнего времени) // Материалы научной сессии (90 лет со Дня рождения Народного артиста СССР, профессора Д.Я. Андгуладзе). – Тбилиси, 1986.
13. Дмитриев Л.Б. Основы вокальной методики: Учебник. – М., 1996.
14. Егоров А. Гигиена голосового аппарата и его физиологические основы. – М., 1963.
15. Егоров А. Гигиена певца. – М., 1955.
16. Емельянов В. Развитие голоса. Координация и тренинг. – СПб., 2003.
17. Євтушенко Д.Г. Питання вокальної педагогіки. – К., 1973.
18. Жинкин Н. Механизм речи. – М. 1958.
19. Жинкин Н. О теориях голосообразования // Мышление и речь. – М., 1969.
20. Злобин К.В. Физиология пения в профилактике заболеваний голосового аппарата. – М.-Л., 1958.
21. Исследование дыхания у певцов методом электропневмографии. Под ред. Дмитриева Л. // Вопросы вокальной педагогики. Вып.2. – М., 1969.
22. Знаменська О.В. Культура мови в співі. Навчальний посібник для консерваторій та музичних училищ. – К., 1959.
23. Левидов И. Развитие голоса певца и профессиональные болезни голосового аппарата. – М., 1938.

24. Менабени А.Г. Методика навчання сольному співу. – К. 1988.
25. Морозов В. Искусство резонаторного пения. – М., 2002.
26. Морозов В. Биофизические основы вокальной речи. – Л., 1977.
27. Морозов В. Вокальный слух и голос. – М.-Л., 1965.
28. Морозов В. Тайны вокальной речи. – Л., 1967.
29. Морозов В. Особенности спектра вокальных гласных. Механизм речеобразования и восприятия сложных звуков. – М.-Л., 1966.
30. Назаренко И. Искусство пения. Изд. 2-ое. – М., 1966.
31. Петрова Е.О. О динамике звука певческого голоса. – М., 1963.
32. Рудаков Е. Новая теория образования певческой форманты // Применение акустических методов исследования в музыкознании. – М., 1964.
33. Рудаков Е. О природе верхней певческой форманты в механизме её образования // Развитие детского голоса. – М., 1963.
34. Теплов Б. Психология музыкальных способностей. Изд. 2-е: Проблемы индивидуальных различий. – М., 1961.
35. Юссон Р. Певческий голос. – М., 1974.
36. Юцевич Ю.Є. Словник-довідник. – К., 2003.
37. Юцевич Ю.Є. Теорія і методика формування та розвитку співацького голосу. – К., 2004.

Допоміжна

1. Багадуров В. Глинка как певец и вокальный педагог. – М., 1950.
2. Вайнштейн Л. Камиллио Эверарди. – Киев, 1924.
3. Виардо-Гарсия П. Час упражнений. Экзерсисы для женского голоса. Ч 1. – М., 1924.
4. Вокальное исполнительство и педагогика. Вып. 1 – 6. – М.: МГУКИ, 1998 – 2003.
5. Вокальное образование начала XXI века. Вып. 1 – 4. – М.: МГУКИ, 2004 – 2007.
6. Гнидь Б.П. Історія вокального мистецтва. Підручник. – К., 1997.
7. Глинка М.И. Упражнения для усовершенствования голоса, методические к ним пояснения и вокализы-сольфеджио. – М.-Л., 1951.
8. Дмитриев Л. О воспитании лёгких женских голосов в классе профессора М.Э. Донец-Тессейр // Вопросы вокальной педагогики. Вып. 2. – М., 1969.
9. Дмитриев Л. О воспитании певцов в центре усовершенствования оперных артистов при театре «Ла Скала» // Вопросы вокальной педагогики. Вып. 5. – М., 1971.
10. Дмитриев Л. Солисты «Ла Скала» о дыхании в пении // Вопросы вокальной педагогики. Вып. 2. – М., 1969.
11. Дмитриев Л. Солисты театра «Ла Скала» о вокальном искусстве. Диалоги о технике пения. – М., 2002.
12. Дюпре Ж. Школа пения. – М., 1955.
13. Панофка Г. Искусство пения. – М., 1968.
14. Пряшникова И. Советы обучающимся пению. – М., 1958.

5.2. Методичне забезпечення

1. Шевченко І.Л. Методика викладання музичного мистецтва. Навчально-методичний посібник для студентів мистецьких факультетів вищих педагогічних навчальних закладів. Кіровоград: РВВ КДПУ імені Володимира Винниченка, 2016. 383 с.

5.3. Інформаційні ресурси (перелік інформаційних ресурсів)

1. http://xn--e1aajfpeds8ay4h.com.ua/files/scientific_conference/75/1/75-01_35-44.pdf
2. <https://guc.org.ua/navchal-no-metodychni-materialy-2/dystsypliny-profesiynoi-ta-praktychno-dyryhuvannia-ta-chytannia-partytur/>
3. https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/Spezialnosti/ok_4_fah_hor_dir_karpenko_magg_2018_dd9dd.pdf
4. http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/11569/2/Makarova_Horove%20durugyvannya.pdf
5. https://wiki.cuspu.edu.ua/index.php/%D0%9D%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%BA%D1%83%D1%80%D1%81_%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D0%BA%D0%B0_%D0%B2%D0%B8%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D0%B4%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D0%B4%D0%B8%D1%80%D0%B8%D0%B3%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%22
6. <http://eprints.zu.edu.ua/28551/1/%D0%9D%D0%90%D0%92%D0%A7-%D0%9C%D0%95%D0%A2%D0%9E%D0%94%D0%9F%D0%9E%D0%A1.%D0%A2%D0%95%D0%A1%D0%A2%D0%98%D0%A6%D0%A4%D0%91.pdf>
7. https://eenu.edu.ua/sites/default/files/Files/programa_stec.pdf
8. <http://www.num.kharkiv.ua/share/doc/%D0%9E%D0%9F%D0%9F%D0%B1%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%BB%D0%B0%D0%B2%D1%80%D0%B2%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9%D0%B0%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D0%B5%D1%82%D0%B5%D1%85%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D1%80%D0%B8%D0%B3%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf>

6. ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Політика щодо академічної доброчесності формується на основі дотримання принципів академічної доброчесності відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», з урахуванням норм Положення «Про академічну свободу та академічну доброчесність в Центральнотукаїнському державному педагогічному університеті імені

Володимира Винниченка» (затверджене вченою радою, протокол №2 від 30.09.2019; №10 від 07.02.2022).